

AVOIMEN DATAN VAIKUTTAVUUS: SEURANTA- JA ARVIOINTIMALLIN KEHITTÄMINEN

Heli Koski, ETLA

15.1.2015

Taustaa esitutkimuksesta

- Julkisen datan avaamisen potentiaaliset hyödyt on arvioitu ennakkollisissa arvioinneissa mittaviksi. Tietävästi missään maassa ei ole vielä arvioitu kattavasti avoimen datan toteutunutta vaikuttavuutta.
- Suomi on julkisen tiedon avaamisen kärkimaiden joukossa, ja sillä on mahdollisuus myös nousta edistyksellisimpien maiden joukkoon avoimen datan vaikuttavuuden tutkimuksessa.
- Tämä edellyttää huolellista avoimen datan seuranta- ja arviointimallin kehittämistä sekä systemaattista tiedon keräämistä avoimen datan vaikuttavuuden tutkimiseksi ja parhaiden käytäntöjen selvittämiseksi.

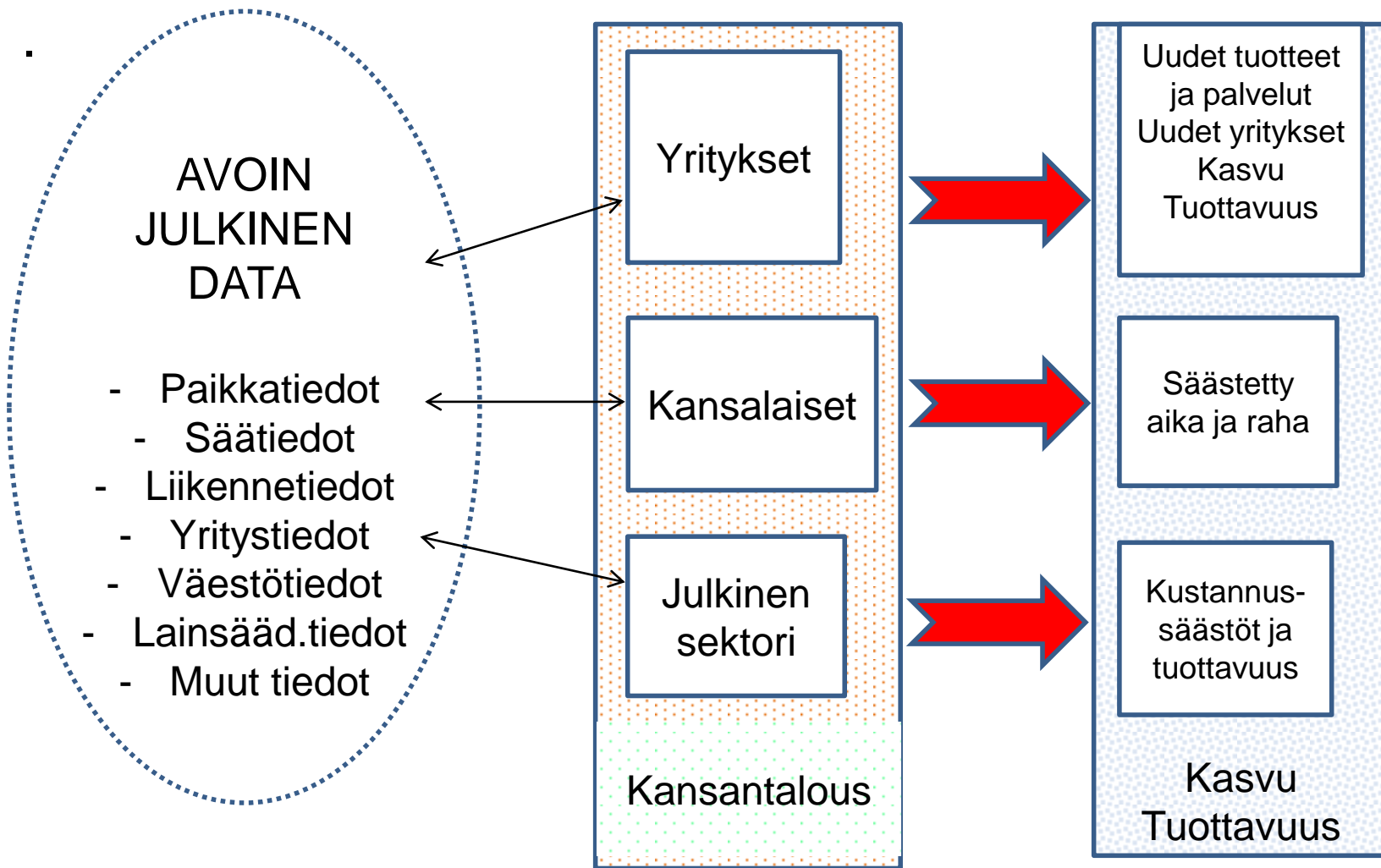
Avoimen datan vaikuttavuuden tutkiminen

- Mitä mittareita voidaan käyttää, minkälaista hyödynnettävissä olevaa aineistoa jo kerätään ja minkälaista lisäaineistoa tarvitaan?
- Yksityiskohtaista seurantamallin ja mittariston kehitystyötä voidaan jatkaa esitetyn kehikon pohjalta.
- Painopiste mitattavissa, taloudellisissa vaikutuksissa

Toteutuneiden vaikutusten arviointi

- Mittariston kehittämisen ja aineiston keruun jälkeen voidaan käyttää (osittaista) *kustannus-hyötyanalyysia* arvioimaan julkisen sektorin tietovarantojen avaamisesta seuraavaa hyvinvoinnin muutosta.
- Pyritään määrittämään kaikille avoimen datan vaikutuksille rahamääräinen arvo, ja laskemaan tämän perusteella vaikutusten kokonaisarvo ja kannattavuus yhteiskunnan näkökulmasta.
- Lienee käytännössä toteutettavissa vain keskeisten vaikutusten osalta, joten sen avulla pystytään tekemään arvio avoimen datan vaikuttavuuden ”alarajasta”.
- Tämän lisäksi voidaan avointen julkisten tietovarantojen hyödyntämisen vaikuttavuutta arvioida laadullisesti.

Merkittävimmät odotetut taloudelliset vaikutukset

Vaikuttavuusmittarit

	Odotettu vaikutus	Mittarit	Potentiaalisia tietolähteitä
Yritykset	Uudet tuotteet ja palvelut Uudet yritykset	Avoimeen dataan perustuvien uusien tuotteiden ja palveluiden määrä Avoimen datan palveluiden/tuotteiden tuottamien tulojen osuus liikevaihdosta	Kyselytutkimukset; kysymysten lisääminen esim. "Tietotekniikan käyttö yrityksissä" –kyselyyn ja CIS –kyselyyn).
	Kasvu	Liikevaihdon muutos, työntekijöiden määrän muutos	Tilastokeskuksen yritysrekisteri Asiakastiedon tilinpäätöstietokanta
	Tuottavuus	Arvonlisä per työntekijä tai tehdyt työtunnit	Asiakastiedon tilinpäätöstietokanta
Kansalaiset	Säästetty aika ja raha	Käytetyn ilmaisen tiedon määrä x aiempi hinta Arvio aikasäästöistä	Kyselytutkimukset; kysymysten lisääminen "Tieto- ja viestintätieteiden käyttötutkimus" –kyselyyn
Julkinen sektori	Kustannussäästöt	Käytetyn työajan muutos x työajan hinta	Automatisoitu tietojen ja palvelujen tarjonnan seuranta
	Tuottavuus	Tuotetut palvelut suhteessa käytettyihin resursseihin	Kyselytutkimukset; Tietoja valtion tietohallinnosta –kysely ja siihen lisättävät kysymykset Valtion tuottavuustilasto
Kansantalous	Kasvu Tuottavuus	Arvonlisän eli BKT:n muutos BKT asukasta kohden	Tilastokeskuksen tilastotietokannat

Avoimen datan käytön mittaaminen

- Avoimen datan käytöstä/roolista yrityksissä, kotitalouksissa ja julkisilla sektorilla ei kerätä tietoja. Pääasiallinen keino saada tietoa avoimen datan käytöstä ovat kyselytutkimukset.
- Kansalaiset: esim. Tilastokeskuksen vuosittain toteuttama kotital. suunnattu ”Tieto- ja viestintätekniikan käyttötutkimus” –kysely.
- Yritykset: esim. vuosittain toteutettava ”Tietotekniikan käyttö yrityksissä” –kysely ja joka toinen vuosi toteutettava CIS (Community Innovation Survey) –kysely.
- missä määrin ja mihin tarkoitukseen (esim. innovaatiotoiminta, logistinen suunnittelu) avointa dataa yrityksissä käytetään sekä minkä tyyppistä dataa (esim. paikkatietoja, yritystieto) yritykset toiminnassaan hyödyntävät.
- Avoimen datan roolia uusien yritysten perustamisessa, niiden toiminnassa ja työpaikkojen luomisessa.

Avoimen datan käytön mittaaminen

- Julkisen sektorin organisaatiot:
  - Vuosittain toteutettava ”Tietoja valtion tietohallinnosta” - kysely
  - julkishallinnon organisaatioiden keskenään jakaman tiedon määrä
  - mahdollisimman pitkälle automatisoitu tietojen käyttömäärien ja julkisen sektorin organisaatioiden välillä liikkuvien tietojen seuranta.
- Koko kansantalouden taso
  - avoimen datan tarjontaa ja käyttöä voidaan mitata esim. avatun tiedon ja sen käytön määrän sekä käyttäjien määrän perusteella.

Mittareiden käyttö vaikuttavuuden arvioinnissa

- Kyselytutkimuksilla avoimen datan käytöstä kerättäviä tietoja voidaan hyödyntää avoimen datan vaikuttavuuden tutkimuksessa yhdistämällä ne erilaisiin tilastoaineistoihin.
- Pitkäaikainen avoimen datan käytön seuranta ja tilastointi eri sektorien osalta mahdollistaa avoimen datan taloudellisen vaikuttavuuden kvantitatiivisen analyysin kehittyneitä tilastollisia menetelmiä käyttäen.
- Muiden avoimen datan yhteiskunnallisten vaikutusten tutkimuksessa voidaan myös hyödyntää kyselytutkimuksia. Muiden vaikutusten analysointiin sopivat pääasiassa laadulliset tutkimusmenetelmät.

Muita toimenpiteitä

- Lisäksi tarjolla olevien julkisten tietovarantojen ja erilaisten aineistojen käytettävyyttä ja hyödyllisyyttä käyttäjien omien arvioiden perusteella.
- Luonteva paikka käyttäjälähtöisen evaluoinnin ja palautteen antamiselle on avoimen datan palvelu.
- Tämän lisäksi olisi syytä miettiä keinoja, miten tuotetaan tietoa avoimen datan hyödyntämiseen liittyvistä parhaista käytännöistä erityisesti julkisen sektorin organisaatioissa ja siihen, millä keinoin nämä parhaat käytännöt saadaan mahdollisimman tehokkaasti leviämään ja hyödynnetyksi eri organisaatioissa.